

Handel och EU-samarbete för svenskt välbefinnande

Teknikföretagen

Förord

Teknikföretagen är näringslivets främsta röst för mer handel med omvärlden. Att så är fallet är ingen slump. Stark utländsk efterfrågan på våra medlemsföretags varor och tjänster har byggt upp Sveriges välstånd och möjliggjort den resa som givit oss ett av världens bästa länder att leva och arbeta i.

Men Sveriges position i tätklungan är inte naturgiven. I en mer polariserad värld finns en risk att internationell samverkan försvagas och att stora länder gör upp framför mindre länder. I takt med att omvärlden förändras så förändras även våra förutsättningar för handel och i förlängningen vårt välstånd – det är en nödvändig insikt för den som vill bygga Sverige ännu starkare.

Att Teknikföretagen är näringslivets främsta röst för mer handel med omvärlden innebär att vårt idéarbete syftar till att placera Sverige och EU i en handelspolitiskt gynnsam position. Vi lyssnar på våra medlemsföretag, som i hård konkurrens med andra länders företag kan hjälpa svenska beslutsfattare att staka ut vägen framåt.

Den som värnar svenskt välstånd måste slå vakt om unionens legitimitet, inre marknaden, stöd till Världshandelsorganisationen, WTO, och de frihandelsavtal som kommer med medlemskapet. I tider av ökande EU-skepticism och protektionistiska vindar är det viktigt att Teknikföretagen som organisation och Sverige som land engagerar sig i samtalet om vilket EU och vilken handelspolitik vi behöver för att öka Sveriges välstånd. Det resulterar i flera slutsatser som vi presenterar i denna skrift.

Nu, mer än någonsin tidigare, är det viktigt att svenska partier och parlamentariker tar åt sig av dessa budskap. Hotet mot frihandelspolitiken kommer inte bara från den EU-skeptiska höger- och vänsterkanten. Det kommer även från medlemsländer som vill åsidosätta EU:s statsstödsregler för att skapa dominerande europeiska industrijättar, *European Champions*, för att möta konkurrensen från Kina.

Lägg till det att Brexit innebär en förlust av en viktig allierad som stått upp för den inre marknaden, regelförenklingar och frihandel. Därför är det viktigt att Sverige under kommande mandatperiod arbetar för att bli en mer tongivande aktör i EU, som motarbetar protektionistiska tendenser och istället utvecklar EU till att bli världens handelsvänligaste ekonomi.

I 2019 års val till Europaparlamentet är insatserna höga – och Sveriges konkurrenskraft står på spel.

Jennie Cato

Enhetschef handel och hållbarhet

Sverige behöver ett bättre EU

Att göra EU bättre innebär inte att utöka befogenheter och kompetenser – det betyder att EU ska bli bättre på att fullfölja sina åtaganden och förbättra de delar där det fortfarande finns arbete att göra. Bra exempel är den inre marknaden och EU:s handelspolitik, som gjort det möjligt för Sverige att växa sig starkare och rikare, men där det fortfarande finns mycket kvar att göra.

Den inre marknaden fungerar inte perfekt. För att Sverige och svenska företag inte ska missgynnas måste alla medlemsländer följa samma spelregler. Så är det inte alltid idag. Medlemsstater som avviker från gemensamt fattade beslut kan vinna fördelar av att andra länder följer ingångna avtal, och därigenom stärka sin konkurrenskraft på bekostnad av andra.

Samtidigt är det ofta de länder som tar lätt på regeltillämpning som får störst utbetalningar från EU:s strukturfonder. Detta är en känslig fråga, men för unionens legitimitet är det helt avgörande att ifrågasätta tilldelning av resurser till medlemsländer som inte lever upp till ingångna förpliktelser.

Ett EU där vissa länder kan äta kakan och ha den kvar är ett EU där tilliten minskar och invånare tappar förtroende för unionen. Det är ett EU som kommer få svårare att lösa vår tids stora frågor och ett EU som därigenom försvagar sin position som en global maktfaktor. EU behöver inte mer regler, utan en tydligare efterlevnad bland medlemsländerna så att en gemensam anda av samarbete, tilltro och framtidsoptimism kan gro.

För att lösa detta krävs det att EU:s legitimitet stärks och att EU blir mer tillgängligt för var och en. Fördelarna med EU måste synliggöras och bli tillgängliga för EU:s företag och medborgare. Ett konkret exempel är att den fria rörligheten behöver bli mer tillgänglig för fler och att hinder mot den fria rörligheten måste kunna utmanas på bättre sätt än idag. Utveckla därför ett snabbspår för EU-rättsliga överklaganden. Därutöver bör EU:s strukturfonder fördelas utifrån hur väl länder följer EU-rätten. På så sätt skapas självreglerande verktyg för att stärka regelefterlevnaden i EU.

Ny EU-lagstiftning måste gälla alla medlemsländer

Bristen på respekt för gemensamt fattade beslut eroderar sammanhållningen i EU och skapar särlösningar som försämrar Sveriges och EU:s gemensamma konkurrenskraft.

Straffa den som missköter sig

Det måste få konsekvenser om medlemsländer ignorerar gemensamt fattade beslut – fördela strukturfondernas utbetalningar efter hur väl mottagarland lever upp till ingångna förpliktelser.

Åtgärda särregleringar

Skapa ett snabbspår vid EU-rättsliga domstolsprövningar som i högre takt kan åtgärda nationella särregleringar, överimplementeringar och motstridiga tolkningar bland nationella myndigheter.

En modern inre marknad lyfter Sverige

Drygt 70 procent av det vi exporterar, och 80 procent av det vi importerar, går till eller kommer ifrån EU:s inre marknad. För svensk industri, och i förlängningen svensk ekonomi, är den ovärderlig. Samtidigt är den inre marknaden ofullständig. Att handla med fysiska varor fungerar oftast bra. När det däremot kommer till tjänstebaserade affärserbjudanden, som bygger på särskilda yrkeskvalifikationer, fungerar det sämre.

En stor del av framtidens tillväxt finns i just tjänstebaserade och digitala affärserbjudanden. Det kan vara fråga om service och reparationer som erbjuds i anslutning till varuförsäljning, renodlade tjänster och molnlagring – områden där Sverige ofta ligger i framkant. Med en inre marknad som anpassas efter företagens utbud och kundernas efterfrågan kan svenska företag vidga sina erbjudanden till nya marknader.

För svenska partier och parlamentariker är det därför viktigt att vara pådrivande för att den inre marknaden för tjänster förverkligas. För detta krävs ömsesidigt erkännande av nationella yrkeskvalifikationer och gemensamma definitioner av tjänstenäringsområden inom EU. Så öppnas en större marknad upp för fler svenska företag, och för Sverige att ta en europeisk ledartröja i de innovativa och kunskapsintensiva affärsområden där vi i många fall driver utvecklingen framåt.

Vidare är det viktigt att den digitala inre marknaden inte särskiljs från övriga delar av den inre marknaden. Vi behöver en inre marknad där lagstiftningen är relevant, modern och teknikneutral, lätt att tolka och inte hindrar innovation och konkurrenskraft inom och utanför EU.

Förutom de varor och tjänster som handlas direkt av konsumenterna och som insatsvaror i annan produktion måste den inre marknaden vidgas till att även innefatta det vi slänger. För precis som vi har företag som är experter på att bygga produkter finns det svenska företag som är experter på att ta hand om uttjänta produkter. Men där är lagstiftningen bristfällig. Värdet av materialerna i världens årliga elektronikskrot värderas av FN till 62 miljarder dollar, men i och med att dessa restprodukter klassas som avfall istället för handelsvaror bromsas resurseffektiv hantering och en mer cirkulär ekonomi.

Istället för att slänga värdefullt avfall på hög behöver alltså regelverk ses över för att tillåta att restprodukter hanteras så effektivt som möjligt. Med rätt förutsättningar finns stora värden att hämta, dels ur ett monetärt perspektiv då vi i Sverige är duktiga på avfallshantering, dels ur ett hållbarhetsperspektiv då ökad resurseffektivitet minskar onödigt slöseri med naturresurser.

En (1) inre marknad

Den inre marknaden är avgörande för svenska företag. Men samtidigt som den är viktig så finns det begränsningar som gör att vissa varor och tjänster inte kan handlas på samma sätt som på nationella marknader. För att svenska företag ska nå än fler marknader med sina varor och tjänster behöver svenska parlamentariker verka för ett modernt regelverk som speglar företagets utbud av varor och tjänster.

Harmonisering som huvudregel

För att den inre marknaden ska fungera väl krävs att samtliga medlemsländer spelar efter samma regler. Nationella särkrav som bortser från gemensamma regler ska inte accepteras – på samma sätt är det viktigt att Sverige inte överimplementerar direktiv, så kallad *gold plating*, och därigenom försämrar vår konkurrenskraft.

Inre marknad för tjänster

För att exportsektorn i större grad ska vidgas till att inkludera tjänster krävs ömsesidigt erkännande av nationella yrkeskvalifikationer och gemensamma definitioner av tjänstenärningar inom EU.

Digital inre marknad

Att EU i maj 2019 öppnat för fria dataflöden är ett viktigt steg mot en inre marknad som speglar handelns utveckling. Samtidigt är det viktigt att kommande lagstiftning för digitala tjänster och produkter utformas i nära dialog med industrin så att ny lagstiftning inte hindrar EU-ländernas innovationstakt och konkurrenskraft.

Cirkulär ekonomi

Restprodukter är i många fall värdefulla handelsvaror, som på grund av förlegad lagstiftning klassas som avfall. EU behöver se över åtgärder för att möjliggöra en resurseffektiv och hållbar hantering av produkter som innehåller stora värden trots att de slängts.

Ambitiös handelspolitik är vägen framåt

Internationell handel har en avgörande betydelse för svenska teknikföretag och för Sverige i stort genom bland annat ökade intäkter och tillväxt. Genom handel skapas förutsättningar för specialisering och storskalighetsfördelar vilket har bidragit till alltmer avancerade produkter och komponenter, mer valfrihet för konsumenterna, investeringar och forskning och utveckling. En fortsatt konkurrenskraftig svensk industri är helt avhängig goda förbindelser med vår omvärld för export och import samt tillträde till globala marknader.

Sedan finanskrisen har den internationella handeln stagnerat. Förädlingsvärdet inom industrin i väst har stadigt gått ned samtidigt som den har gått upp i Asien, med Kina i spetsen. På motsvarande sätt finns det även tecken på att ekonomiska skillnader mellan öst och väst minskar och att konkurrensen om avancerad produktion hårdnar. I en tid när vårt välstånd i stor utsträckning är beroende av globala utbyten och värdekedjor som skapar ett sömlöst utbud av varor och tjänster hörs nu åter argument som syftar till att använda handel och protektionism för att skydda inhemsk industri och uppnå geopolitiska landvinningar.

Den försämrade utvecklingen sker mot bakgrund av ett ökat nationellt fokus, angrepp mot globaliseringen och spänningar mellan olika världsdelar. Under de senaste tre åren har Storbritannien röstat för att lämna EU, USA har lagt om sin handelspolitik och infört tullar mot omvärlden och Kina har fortsatt genomföra offensiva uppköp av utländska företag med tveksamma kommersiella motiv.

Det är viktigt att EU står upp för frihandel när USA vänder sig inåt och Kina har allt större ambitioner att sätta morgondagens standarder. EU:s nyligen ingångna frihandelsavtal med Kanada (CETA) och Japan (EPA) är positivt. EU har alltså betydande utmaningar på hemmaplan. Brexit ställer allvarliga frågor om EU:s förmåga att agera och samla olika länder under ett gemensamt handelsregelverk. Samtidigt blottlägger Brexit betydelsen av ömsesidiga beroendeskaper och vilka skador upprivna överenskommelser kan ge utifrån hur dagens ekonomiska verklighet ser ut.

Ett starkt multilateralt handelssystem

Internationell handel är livsviktig för svensk industri. Den absoluta merparten av alla varor och tjänster som produceras av svensk industri finner köpare i utlandet. Det är därför mycket allvarligt att protektionismen ökar. För Sverige är det avgörande att de största länderna fortsätter att respektera det multilaterala handelssystemet. Utan WTO riskerar de största sätta agendan på bekostnad av det regelbaserade systemet som gynnar alla.

En ambitiös europeisk handelsagenda

Sedan USA har intagit en mer återhållsam handelspolitik har EU en viktig uppgift att stå upp för frihandel och motverka protektionism. EU har ett strategiskt läge att söka samarbeten med länder som vill förbättra sina handelsförutsättningar. Det ger EU möjlighet att sänka tullar, riva handelshinder och harmonisera olika nationella regelverk.

God handelsrelation med Storbritannien efter Brexit

Storbritanniens beslut att lämna EU är en förlust för alla. Vi vill att EU ska ha en så nära handelsrelation som möjligt med Storbritannien samtidigt som den inre marknadens sammanhållning säkerställs. Utträdet innebär att Sverige mister en viktig allierad och betydelsefull handelspartner för svenska teknikföretag.

Globala handelsregelverk som utvecklas i samverkan

Genom samarbete i internationella organisationer skapas förutsättningar för harmonisering och globala standarder. Harmonisering har en stor betydelse för svenska företags konkurrenskraft då det minskar kostnaderna för produktanpassningar, underlättar produktutveckling och skapar ett mer effektivt tillträde till utländska marknader.

Dataflöden i frihandelsavtal

Allt större del av handeln är beroende av olika typer av digitala tjänster. Det gäller även för svensk industri som stegvis får ett större tjänsteinnehåll. För att möta denna utveckling är det viktigt att EU tar in bestämmelser som säkerställer fria dataflöden när nya frihandelsavtal förhandlas. På så sätt reflekterar avtalen hur handeln idag faktiskt ser ut. ser ut.

Teknik gör världen bättre

Den svenska teknikindustrins företag står för de lösningar som tacklar vår tids stora utmaningar. Det är hos Teknikföretagen dessa företag är medlemmar.